

IFN firar 80 år av oberoende forskning

Mats Lundahl presenterar på IFN:s jubileumsseminarium.

Foto: Bo Johansson

Det har gått 80 år sedan IFN grundades 1939. Då som Industriens Utredningsinstitut, IUI. I dag heter vi Institutet för Näringslivsforskning. Vi ägnar oss åt oberoende forskning med hög relevans för det svenska näringslivet. Forskningsämnena skiftar med tiden, men strävan är alltid att så tidigt som möjligt hitta de mest angelägna frågorna. Därigenom kan IFN vara en viktig aktör i såväl forskarvärlden som samhällsdebatten.

Den 25 november firade vi vårt 80-årsjubileum med ett jubileumsseminarium och två nya böcker som på olika vis fångar IFN:s karaktär. *Ett forskningsinstitut expanderar – IUI från 1950 till 1966* belyser en expansiv period i institutets historia. IFN är väldigt tacksamma för det gedigna arbete som Benny Carlson och Mats Lundahl har gjort med att dokumentera både svensk nationalekonomisk forskning och näringslivshistoria.

– I denna andra volym i historien om IUI beskriver författarna hur kombinationen av oberoende, rikligt med resurser och ett hängivet och skickligt ledarskap ledde till att institutet fick en särställning som den ledande forskningsmiljön inom tillämpad ekonomi, säger IFN:s vd Magnus Henrekson. I och med jubileet ger vi också ut boken *IFN 1939–2019 – 80 år av ekonomisk forskning*.

– I denna jubileumsantologi redovisas forskningsproduktionen såväl kvantitativt som kvalitativt både jämfört med tidigare perioder och i relation till andra forskningsmiljöer såväl i Sverige som internationellt. Dagens fem forskningsprogram liksom kommunikationsfunktionen presenteras ingående, säger Magnus Henrekson, som är redaktör för boken.

Forskning med genomslag

Eva Malm Öhrström, Karolina Ekholm, Gunnar Fors, Magnus Henrekson och David Cesarini i panelsamtal. Foto: Bo Johansson

– IFN har aldrig haft en viktigare uppgift än i dag, som en saklighetens röst i ett debatt- och medieklimat där ytlighet, snuttifiering och *fake news* blivit realiteter. Med de orden hälsade IFN:s styrelseordförande Staffan Bohman välkommen till jubileumseminariet.

Under seminariet presenterades de två jubileumsböckerna. Vd Magnus Henrekson presenterade IFN:s forskningsframgångar och redogjorde för två sätt att mäta IFN:s resultat, nämligen genom antalet publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter och genom IDEAS/RePEc-databasen som rangordnar forskning:

– IFN är nummer tre i Sverige av 97 institutioner, nummer 62 i Europa av 3 600 institutioner och nummer två i Europa bland helprivata forskningsinstitut. När det gäller *Entrepreneurship Economics* är vi nummer två i Europa efter London School of Economics, sa Magnus Henrekson.

Jacob Wallenberg, styrelseordförande för Investor, och Peter Svernilson, entreprenör i Silicon Valley, talade om entreprenörskap, de utmaningar Sverige står inför och om sina relationer till IFN.

Seminariet avslutades med ett panelsamtal mellan personer som alla tidigare har forskat, eller nu forskar på IFN. David Cesarini, biträdande professor vid New York University och affilierad till IFN, Karolina Ekholm, professor vid Stockholms universitet, tidigare forskare på IFN och tidigare verksam som statssekreterare och vice riksbankschef, Gunnar Fors, chef för Riksdagens utredningstjänst och tidigare forskare på IFN, och IFN:s vd professor Magnus Henrekson. De diskuterade bland annat hur forskning lämnar kammaren och blir policyrelevant och hur nationalekonomi kan ta sig an klimatfrågan och framför allt, hur IFN ska fortsätta att vara relevant för både näringsliv och samhället i stort.

– Jag tror det handlar om att fortsätta trycka på nyckelorden om oberoende, vetenskaplig integritet men också att försöka attrahera forskare som har ett intresse för samhällsfrågor och ett intresse för att delta i samhällsdebatten på ett eller annat sätt, sa Karolina Ekholm.

IFN:s forskning presenteras först i ett working paper. Nästa steg är publicering i vetenskapliga tidskrifter som är peer reviewed. Här är några av de artiklar som nyligen accepterats för publicering.

Henrik Jordahl, ”Perspectives on Public Sector Outsourcing: Quasi-Markets and Prices”. *CESifo Economic Studies*.

Tilltagande privat produktion av skattefinansierade tjänster har givit upphov till så kallade kvasimarknader med valfrihet och konkurrens mellan offentliga, vinstsyftande och icke-vinstsyftande utförare. Denna artikel beskriver kvasimarknaders egenskaper med fokus på tjänsternas priser.

Andreas Bergh och Alexander Funcke, ”Social Trust and Sharing Economy Size: Country Level Evidence from Home Sharing Services”. *Applied Economics Letters*.

Delningsekonomin är ett samlingsnamn på aktiviteter som använder ny informationsteknik för att åstadkomma en effektivare användning av outnyttjade resurser. Denna studie av lägenhetsuthyrningstjänster visar att när hänsyn tas till hur många som har tillgång till snabbt internet, är dessa tjänster mer utbredda i länder med lägre tillit.

Niclas Berggren, Andreas Bergh, Christian Bjørnskov och Shiori Tanaka, ”Migrants and Life Satisfaction: The Role of the Country of Origin and the Country of Residence”. *Kyklos*.

Europa har många invandrare från olika länder. Studien undersöker hur deras tillfredsställelse med livet beror på varifrån de kommer och vart de flyttar. För vissa bestäms livstillfredsställelsen helt av det nya landet, men för andra spelar båda länderna roll

Forskningsanslag för postdok vid IFN och Stanford University

Hanna Mühlrad har beviljats ett anslag på 3,1 miljoner kronor från Vetenskapsrådet. Hon ska göra en internationell postdok vid IFN och Stanford University. Projektet handlar om kvinnors och barns välfärd såsom reproduktiva rättigheter, våld i nära relationer och tidiga hälsointerventioner och kommer att löpa under tre år. I projektet ingår tre studier som syftar till att öka kunskapen om kvinnors och barns hälsa och välfärd. Fokus ligger på aborträttigheter, våld i nära relationer och förlossningsvård.

Foto: Karl Gabor

Anslag till forskning om utbildningsreformer och socioekonomisk rörlighet

Therese Nilsson, IFN och Lunds universitet, har beviljats ett anslag på 4,3 miljoner kronor för projektet ”Utbildningsreformer och utvecklingen i socioekonomisk rörlighet i Sverige under 1900-talet”. Att vår familjebakgrund spelar roll för socioekonomiska utfall som till exempel vad vi tjänar i vuxen ålder, är välkänt. Vi vet också att betydelsen av vår familjebakgrund för dessa utfall har minskat avsevärt i Sverige under 1900-talet. Det var en tidsperiod då olika utbildningsreformer drevs igenom i Sverige. Reformerna hade olika innehåll och påverkade olika nivåer av det svenska utbildningssystemet. Med projektet ska Therese Nilsson undersöka i vilken utsträckning dessa utbildningspolitiska åtgärder bidrog till att minska familjebakgrundens betydelse för socioekonomiska utfall. Forskningsresultaten kan förhoppningsvis ge underlag till en utbildningspolitik som leder till ett mer jämlikt samhälle.

Foto: Karl Gabor

Anslag till forskning om inkludering i skolan

Björn Tyrefors, IFN, har beviljats ett anslag om ca 4 miljoner kronor av Vetenskapsrådet. Han och medförfattare ska studera om det är gynnsamt, sett till kognitiva-, hälso- och arbetsmarknadsutfall, för elever längre ned i begåvningsfördelningen att få gå i specialklass istället för att vara inkluderade i normalklass. Ämnet ligger i tiden, då det pågår en internationell skoldebatt om huruvida inkludering är rätt väg att gå. Debatten förs även inom vetenskapen och behovet av ytterligare forskning i ämnet är stort.

Foto: Karl Gabor

15 november | Per Skedinger presenterade "Effects of Collectively Agreed Minimum Wages in the Nordic Countries" hos EU-kommissionen i Bryssel.

Det finns en tydlig målkonflikt mellan låg lönespridning och hög sysselsättning för lågutbildade, det visar en ny studie om kollektivavtalsreglerade minimilöner i de nordiska länderna. Per Skedinger, IFN och adjungerad professor vid Linnéuniversitetet, har skrivit rapporten på uppdrag av EU-kommissionen och dess program för sysselsättning och social innovation (EaSI).

Målkonflikten förstärks av det stora inflödet av lågutbildade invandrare under senare år. Nedgången i skolresultat i de nordiska länderna har också ökat påfrestningarna på de nordiska arbetsmarknadsmodellerna. Modellerna förutsätter en tillräckligt högt utbildad arbetskraft som kan matcha de höga minimilönenivåerna. Minimilöner i Norden regleras genom kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och är relativt höga. I de flesta andra länder regleras minimilöner i stället genom lagstiftning. I Norden fungerar minimilöner som ett lönegolv för en stor del av arbetsmarknaden. Höga minimilöner och hög kollektivavtalsäckning har bidragit till att löneskillnaderna är små i de nordiska länderna, jämfört med andra länder.

19 november | Niklas Elert medverkade i Swedish Economic Forum Report.

Niklas Elert är en av författarna i Entreprenörskapsforums *Swedish Economic Forum Report*, där svenska och utländska forskare analyserar entreprenörskapsutbildning. Tillsammans med Rasmus Rahm, Handelshögskolan i Stockholm, har Elert skrivit ett kapitel om huruvida entreprenörskapsutbildningar betalar sig. Vid ett seminarium på Spårvagnshallarna i Stockholm berättade Niklas Elert att effektiviteten tycks bero på kursinnehållet och att utbildningar som fokuserar på praktiskt kunnande verkar ha bäst möjligheter att betala sig. Han sa också att trots att entreprenörskapsutbildningar funnits i mer än 70 år, vet vi inte om kostnaderna för att ge sådana utbildningar väger upp för nyttan.

Läs mer på ifn.se.

2 december | Thomas Tangerås: Inför ett nytt elområde Stockholm!

Thomas Tangerås, chef för IFN:s elmarknadsprogram, medverkade i ett panelsamtal om elförsörjningen i Stockholm anordnat av Stockholms stad. Han föreslår att ett nytt elområde Stockholm ska införas och att det kan vara ett sätt att öka områdets konkurrenskraft i och med att företagens tillgång till el blir bättre.

I dagsläget är Sverige indelat i fyra elområden, en uppdelning som gör att priserna på el skiljer sig åt i landet beroende på hur mycket el som produceras och efterfrågas inom respektive område. En uppdelning där elområde Stockholm skulle vara mer avgränsat än det är i dag, skulle i förlängningen ge bättre prissignaler om var i systemet det är knäppt med resurser och ge starkare incitament att flytta konsumtion till de timmar då systemet är mindre ansträngt, menar Thomas Tangerås.

I panelen medverkade också Lotta Medelius-Bredhe, tf gd Svenska Kraftnät, Anders Egelrud, vd Stockholm Exergi, Johan Lindehag, vd Ellevio, Lennart Söder, professor KTH, och Ola Hökstrand, Business Development Manager Fortum. Samtalet modererades av Staffan Ingvarsson, vd för Stockholm Business Region. Under dagen medverkade även energiminister Anders Ygeman (S) och finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M).

Läs mer på ifn.se.

1939-2019

INSTITUTET FÖR
NÄRINGS-
LIVSFORSKNING

Forskning igår, idag
och imorgon

Nyhetsbrev:
"Nyheter från IFN" utkommer sju gånger per år. Dessutom publiceras "News from IFN" två gånger årligen.

Nyhetsbrev